

HORIZONT 2021/19

Migrációkutató Intézet

Sayfo Omar: A házastárs-import problémái

2021. 12. 13.

Sayfo Omar: A házastárs-import problémái

1. BEVEZETÉS

Az Európai Unió területére érkező friss bevándorlók harmada már itt élők családtagjaként kap letelepedési engedélyt. A már állampolgársággal rendelkező bevándorlóknak alapvető joguk maguk után hozni külföldön élő házastársukat és szűk családjukat.¹ A menedékjoggal rendelkező és humanitárius védelemben részesülő személyek viszont országoként eltérő jogkörrel rendelkeznek ezen a téren. A 2015-ös migrációs hullám nyomán a nyugati országok számos nehezítő szabályozást fogantatosítottak a családdegyesítésekre vonatkozólag. A családtagként érkezők esetében ugyanis a nemzeti hatóságoknak jogilag nem áll módjukban mérlegelni, hogy az illető gazdaságilag hasznos-e, a külföldön szocializálódott partner pedig hátráltatja a családot, azon belül a gyermekek integrációját. A Migrációkutató Intézet tanulmánya a családdegyesítések jogi kereteit és integrációra gyakorolt hatásait vizsgálja.

ABSZTRAKT

A bevándorlókat nagy számban befogadó európai országok már az 1980-as években szembesültek a családdegyesítések miatt előálló gazdasági terhekkal és integrációs problémákkal. A 2015-ös migrációs hullám nyomán számos ország szigorított a korábban liberális családdegyesítési szabályozásokon. Noha azoknak a bevándorlóknak, akik maguk után szeretnék hozni külföldi házastársukat, ma több feltételnek kell eleget tenniük, mint korábban, a számok azt mutatják, hogy az Európai Unió területén első letelepedési engedélyüket megszerzőknek harmada továbbra is már itt élő bevándorlók családtagjaként érkezik.

¹ Vannak olyan menekült és migráns kibocsátó országok, ahol a család fogalma tágabb, mint Európában. Az Európai Unió országaiban a család alatt jellemzően a nukleáris családot értik, házastársként pedig azt fogadják el, akivel a bevándorló formálisan élt házassági, illetve – egyes országok esetén – élettársi kapcsolatban.

2. CSALÁDEGYESÍTÉSEK A SZÁMOK TÜKRÉBEN²

Az Európai Unió területén lepedési engedélyt kapó, nem EU-s állampolgárok legnagyobb csoportját a munkavállalók adják, második helyen pedig a családi kötődések jogán érkezők állnak. 2019-ben az európai uniós országokban a nem EU-s állampolgárok számára kiadott tartózkodási engedélyeknek 38%-a családi okokból történt. 2020-ban a COVID-19 nyomán bevezetett szigorítások miatt a 2019-es 3 milliőről 2,2 millióra csökkent az első tartózkodási engedélyükért folyamodók száma. A legtöbben, vagyis a frissen érkezők 40%-a (903 ezer fő) továbbra is munkavállalóként telepedett le, második helyen pedig 28%-kal (621 ezer fő) a családi okokból érkezők álltak.

A legtöbb tartózkodási engedélyt Lengyelország adta ki (598 ezer főnek) a második helyen Németország állt (313 ezer fővel), majd következett Spanyolország (312 ezer fő), Franciaország (226 ezer fő) és Olaszország (106 ezer fő). A fenti öt ország az Európai Unióban kiadott tartózkodási engedélyek 69%-ért felelt. Ami a kérelmezők eredeti állampolgárságát illeti, első helyen az ukránok (601 ezer fő), második helyen a marokkóiak (123 ezer fő), harmadik helyen pedig az indiaiak álltak (79 ezer fő).

Lengyelország az 502 ezer munkavállalóknak kibocsátott engedélyből 438 ezret ukrán állampolgároknak adott ki. A második legnagyobb munkaerő-importőr 81 ezer kiadott engedéllyel Spanyolország, a harmadik pedig 32 ezerrel Portugália.

Eközben a migránsokat és menedékkérőket korábban nagy számban befogadó nyugati országok 2020-ban elsősorban nem munkavállalóknak, hanem a korábban érkezők családtagjainak adtak ki vízumokat. Németországban 131 ezer, Spanyolországban 119 ezer, Franciaországban 80 ezer, Olaszországban 62 ezer első letelepedési engedélyt adtak ki családalapítás, illetve család-újraegyesítés címszóval. A családi ok 12 uniós tagállamban volt listavezető, négy országban (Olaszországban, Belgiumban, Svédországban és Luxemburgban)

---

² A SZÁMOK FORRÁSA: EUROSTAT 2021.

pedig a letelepedési engedélyeknek a felét kapták régebb óta ott tartózkodó bevándorlók családtagjai.

A már állampolgársággal rendelkező bevándorlóknak kevés jogi megkötésnek kell eleget tenniük, ha maguk után akarják hozni szűk családjukat. Ebből adódik, hogy a családi jogon érkezők többsége régi migránsszökevényekhez kötődik: 2020-ban az Európai Unióba érkezett marokkóiaknak 52,6%-a, a braziloknak 44,9%-a, a törököknek pedig 40%-a családtagként érkezett. Ehhez képest a jelentősebb európai diaszpórákkal 2015-ig nem rendelkező konfliktuszónák polgárai (a venezuelaiaknak 78,2%-a, a szíriaiaknak pedig 69,6%-a) jellemzően más jogcímeneként kaptak tartózkodási engedélyt.

3. A HÁZASTÁRS-IMPORT PROBLÉMÁI

A családgyűjtések témája az 1980-as években került először politikai és társadalmi viták fókuszába Nyugat-Európában, amikor egyértelművé vált, hogy a korábbi volt gyarmatokról, illetve az országok közötti munkaerő-kölcsönzési megállapodások keretében érkezők többsége nem tér haza, hanem inkább párját és családját is maga után hozza Európába. Később a vita folytatódott, amikor kiderült, hogy a vendégmunkások gyermekeinek egy jelentős része is az anyaországból választott párt magának, akiket maga után hozott Európába. Számos országban a hatóságok ezt a trendet az integráció kudarcaként értékelték.³

A 2000-es évek elejére a családtagok migrációja már a harmadát tette ki az Európai Unióba irányuló bevándorlásnak. A trendhez az is hozzájárult, hogy az európai országok korábbi gyakorlatukon változtatva a képzetlen munkaerő helyett már a hiányszakmák képviselőit részesítették előnyben a vízumok odaítélése során,⁴ a családgyűjtésen keresztül viszont azok számára is nyitva maradt a kapu, akik anyagi helyzetük vagy nem megfelelő iskolázottságuk miatt egyébként nem juthattak volna be Európába. Ez a befogadó országok szemszögéből azt jelenti, hogy a családtagok esetében nem élhetnek alapvető jogukkal, vagyis azzal, hogy kiválogassák azokat, akikre a munkaerő-piacokon valóban szükségük van. Emellett a

---

³ MORET 2019.

⁴ DE HAAS ET AL 2018.

családtagként érkezők is jogosultak különféle szociális juttatások és szolgáltatások igénybevételére, ami a költségvetést terheli. Erre válaszul több ország szigorúbb szabályokat vezetett be, a már Európában élő fogadó fél jövedeleméhez, lakhatási körülményeihez, illetve az érkező fél nyelvismeretéhez kötve a vízum kiadását.⁵ Mindezek mellett az anyaországokból való házastárs-import számos kulturális problémát is felvet.

3.1. Az elrendezett házasságok

A világon a házasságok két nagy kategóriába sorolhatók: az első esetében a házasulók önként, szerelemből kötik egymáshoz életüket, a másokban pedig a családok hozzák meg ezt a döntést a fiatalok feje fölött. A második modell különösen tetten érhető a migránsokat kibocsájtó régiókban, a Közel-Keleten, Észak-Afrikában és a szubszaharai térségben, Közép-Ázsiában, Pakisztánban és Indiában.⁶

A különbségeknek kulturális okaik vannak. Míg az individualista nyugati kultúrában egyének, addig a kollektív kultúrákban családok kötik össze sorsukat. Utóbbinál ezért kiemelten fontos, hogy a felek hasonló kulturális/vallási/etnikai háttérrel rendelkezzenek, hiszen egyébként konfliktusok merülhetnek fel a családok között.⁷ Mivel a házasság ilyenkor egyben gazdasági szerződés is, felbontása sokkal nehezebb, mint egy nyugati szerelemházasságé. A nyugati individualista megközelítésben viszont az efféle elrendezett házasság a személyes autonómia csorbulását és a patriarchális elnyomást jelképezi. Nem véletlen, hogy Németországban a török, Nagy-Britanniában pedig a pakisztáni bevándorlók körében gyakori elrendezett házasság a helyi közbeszédben a kulturális különbségek egyik szimbolikus ügye lett.⁸

Az európai közeg és életmód természetesen a bevándorlók szokásait is formálja. Jellemző, hogy a gyökeret eresztő bevándorlóközösségek második és harmadik generációjánál (mint azt a németországi törökök példája is mutatja) az elrendezett házasságok aránya nagyságrendekkel

---

⁵ BLOCK 2019.

⁶ PENN 2014.

⁷ PENN, LAMBERT 2009.

⁸ SHAW 2006.

alacsonyabb, mint az anyaországokban.⁹ Más esetekben (mint az indiai diaszpóráknál) a szülők a korábbi gyakorlatnál sűrűbben kérik ki gyermekeik véleményét a nekik szánt párról, mint az otthoniak.¹⁰ Tanulmányok ugyanakkor azt is bizonyítják, hogy a másod és harmad generációs bevándorlók nagyobb arányban választanak párt saját etnikumukból, mint a többségi lakosság soraiból és sokszor maguk kérik otthon maradt rokonaikat, hogy találjanak nekik partnert, akit aztán Európába hozhatnak.¹¹ Egyes csoportoknál ugyanis (mint a közel-keletiekénél vagy a délkelet-ázsiaiakénál) a családi kapcsolatok a földrajzi távolságok ellenére is erősek maradnak, a nagyobb tömbökben élő közösségeknél pedig a kulturális identitás ereje miatt morálisan is támogatott a házastárs importja, ami az illető „morális értékrendjének” a bizonyítéka.¹² Ahogy ugyanis a kibocsájtó országokban, úgy kisebbségi létben is státuszt és presztízst növelő tényező lehet a családok ily módon kötött szövetsége.¹³

A muszlim diaszpórákról általánosságban elmondható, hogy a vallásosabbak nagyobb eséllyel részesítik előnyben az elrendezett házasságot, mint a kevésbé vallásosak.¹⁴ Ennek oka, hogy a családok hírneve (elsősorban a lányos családoké) elméletileg garanciát ad arra, hogy gyermekük is „erkölcsösen” nevelkedett. Ez a nézet ugyanakkor nem kizárólag a törökökre, arabokra és más muszlimokra vonatkozik, hasonló meglátás jellemző az indiai és szubszaharai keresztény közösségek egy részére is. A házastársimport elsősorban a férfiakra jellemző. A patriarchális társadalmakban ugyanis a nő családjának rossz gazdasági helyzete vagy alacsonyabb státusza (az elvárt erkölcsi háttér megléte esetén) nem jelent akadályt a férjtalálásban. Az alacsonyabb státuszú férfi viszont nem kaphat nála magasabb státuszú nőt.¹⁵

A házastársimport azonban súlyosan hátráltatja az integrációt. Ha valamelyik szülő külföldről érkezik, a születendő gyermekek beszéd- és íráskészsége jellemzően gyengébb lesz az átlagosnál, öröklődnek a tradicionális nemi szerepek, ami a későbbiekben kihatással van a

---

⁹ BAYKARA-KRUMME 2015.

¹⁰ WAKIL ET AL. 1981.

¹¹ BECK-GERNSHEIM 2007.

¹² CHARLESLEY ET AL. 2016.

¹³ NAUCK 2001.

¹⁴ ROZARIO 2012.

¹⁵ APOSTOLOU 2007.

munkapiacon történő részvételre is.¹⁶ Emellett az Európán kívül szocializálódott partner esetében a született gyermekek száma jellemzően magasabb, mint ott, ahol mindkét szülő (akár bevándorló háttérrel is) Európában nőtt fel. A házastárs külföldről való behozatala tehát egyben a „szegénység importjának” is tekinthető.

Elsőként a dán kormány volt, amely kimondta a házastársimportnak a társadalomra nézve káros hatását.¹⁷ Dániában a 2010-es évek eleje óta az ilyen házastársaknak vizsgán kell bizonyítaniuk, hogy kettejük együttes kapcsolata Dániához erősebb, mint bármely más országhoz, emellett bizonyítaniuk kell nyelvi ismereteiket is.¹⁸ Nagy-Britannia 2010-ben tette kötelezővé a nyelvvizsgát a külföldről hozott házastársak számára, 2011-ben pedig dán mintájú feltételrendszert vezetett be. A példát később számos európai ország követte.

3.2. Unokatestvérek házassága

Az elrendezett házasságokon belül különös problémaként jelenik meg a rokonházasságok ügye. Miközben a nyugati világban az efféle kapcsolatokat jellemzően tabu övezi, becslések szerint a másod- vagy harmadfokú unokatestvérek közötti frigyek a világ házasságainak több mint 10%-át teszik ki. Azért is ilyen gyakoriak, mert egyes kultúrákban – különösen Ázsia déli részein és a Közel-Keleten – kifejezetten ajánlott rokont elvenni. A szokás gyökerei a középkori Európából is ismertek: a cél az, hogy társadalmilag hasonló státuszú fiatalok keljenek egybe, illetve, hogy a vagyon a családon belül maradjon. Az első-, másod- és harmad-unokatestvérek közötti házasságok aránya a migránskibocsátó arab országokban jellemzően 20-30% között mozog.¹⁹ A gyakorlat nem kötődik valláshoz: muszlimok és keresztények körében egyaránt előfordul. Noha a legtöbb európai uniós országban az unokatestvérek házassága törvényileg nincs tiltva, az ilyen frigyek társadalmilag kevésbé elfogadottak így hátráltatják a házaspár és a gyermekek integrációját.²⁰ A 2015-es menekülthullámot követően a nyugati médiában számos

---

¹⁶ CHARSLEY ET AL. 2016.

¹⁷ SCHMIDT 2010.

¹⁸ JØRGENSEN 2012.

¹⁹ AL-GHANIM 2020.

²⁰ DEMOKRATA 2021.

alkalommal fókuszba került az unokatestvér házasságok ügye, mint a kulturális különbségek egyik jelképe.²¹

3.3. Korai/gyermekházasságok

Európában a gyermekházasságok kulturális gyökerű elutasíttottságát jól mutatja, hogy az Európai Unió szervei által kiadott dokumentumok következetesen „kényszerházasságnak” (*forced marriage*) nevezik az efféle frigyeket. A migránskibocsátó országok többségében azonban az efféle házasságokat részben kulturális, részben pedig gazdasági okokból kevésbé övezi tabu. Noha a nemek közötti egyenlőség a muszlim országokban is folyamatosan növekszik, a nemek közti hierarchia csak kis mértékben változik. A legtöbb muszlim (és afrikai keresztény) országban máig a nő viselkedése és szexuális morálja határozza meg a család erkölcsét, ezáltal megítélését és társadalmi pozícióját. A lányok korai, szűzen történő férjhez adása ezért a család státuszának a megőrzését is szolgálja.²² Az európai tapasztalatok azt mutatják, hogy az otthoniakhoz hasonlóan a diaszpórák is jobban védik lányukat, mint fiaikat. Ennek ellenére az európai bevándorlók második generációja körében a gyermekházasságok megítélése már jellemzően az európai normát követi.

Noha elvétett esetek korábban is voltak, az európai országok először a 2015-ös migrációs válság nyomán találtak nagy tömegben a gyermekházasságok problémájával. Csak Németországban legkevesebb 1 500 olyan házasságot számoltak össze, ahol egyik vagy mindkét fél 18 évnél fiatalabb volt.²³ A médiában kifejezetten nagy visszhangot keltett annak a 15 éves szíriai lánynak az ügye, akit 21 éves unokatestvéréhez adtak hozzá. Mikor ez kiderült, az őket elszállásoló Aschaffenburg városa a gyermek jogainak védelmére hivatkozva különválasztotta a párt, majd a döntést a regionális bíróság érvénytelenítette, miután úgy ítélte meg, hogy a házasság legális volt a megkötés országában, ezért azt el kell ismerni.²⁴

---

²¹ EURONEWS 2017.

²² Török viszonylatban lásd: DELEVI 2013. S

²³ BBC 2016, SÜDDEUTSCHE ZEITUNG 2017.

²⁴ SÜDDEUTSCHE ZEITUNG 2017.

A gyermekházasságokat gyakran a kényszer szüli. Viszonylag gyakori, hogy a kiszolgáltatottabb menekült családok részben a lány anyagi és fizikai biztonsága érdekében idő előtt férjhez adják gyermeküket. A jelenségről leginkább a Közel-Kelet viszonylatában vannak hiteles adatok. Az ENSZ szerint a jordániai menekülttáborokban élő szíriaiak között kötött házasságok 25%-ánál 18 éven aluli a menyasszony, de jordániai források szerint az arány a 35%-ot is eléri.²⁵ A libanoni menekülttáborokban élő sírek esetében ez 40,5%.²⁶ A kényszer erejét mutatja, hogy a háború előtti Szíriában a házasságkötéseknek „csak” 12%-ánál volt fiatalok legalább az egyik fél.²⁷ A gyermekházasságok megszorodása azzal is magyarázható, hogy a lányos családok sokszor ettől remélik, hogy az Európába elvándorló férj a későbbiekben lányukat is maga után viszi, garantálva ezzel felesége (és a lányos család) anyagi biztonságát.

A 2015-ös migrációs hullámmal előálló probléma nyomán Dánia 2016 februárjában különleges engedélyhez kötötte a 18 éven aluli házastársak együttélését a területén lévő menekülttáborokban, 15 éves kor alatt pedig kategorikusan betiltotta azokat. Svédországban 2019 januárjában lépett életbe a törvény, melynek értelmében a 18 éven aluli személlyel kötött házasság akkor sem ismerhető el, ha az a házasságkötés országában legalásnak számít.²⁸ A fentiek mellett szigorításokat vezetett be Hollandia és Németország is, amelyek nyomán 18 évnél fiatalabb, külföldön élő házastárs esetén már nehezebbé vált a családregyesítés.

4. A CSALÁDEGYESÍTÉSEK JOGI KERETEI

A már európai uniós állampolgársággal rendelkező bevándorlók esetében a családregyesítés új hazájukban alapvető jog, amelyhez a befogadó országok legfőbb gazdasági és lakhatási feltételek teljesítését kötik.

A menekültek esetében a kérdés jogilag összetettebb. Az ENSZ 1951-es menekültügyi egyezményének utolsó passzusa értelmében a családregyesítés minden menekült számára

---

²⁵ THE JORDAN TIMES 2016.

²⁶ HUMANIUM 2021.

²⁷ UNICEF 2020.

²⁸ REUTERS 2018.

alapvető jog,²⁹ és hasonlóan vélekedik az Emberi Jogok Európai Bírósága is.³⁰ Az 1961-es Európai Szociális Karta 19. cikkelyének 6. paragrafusa az országok számára a legálisan ott tartózkodó vendégmunkások családegyesítését is javasolja, amely jog a Szociális Jogok Európai Bizottsága szerint a menekülteket is megilleti.³¹ Mindezekkel párhuzamosan az ENSZ gyermekek jogairól szóló egyezményének 10-es cikkelye kifejezetten szorgalmazza a szülők és gyermekeik egyesítését.³²

Az Európai Unió 2005-ben hatályba lépő családegyesítési jogról szóló irányelve (2003/86/EK tanácsi irányelv) lépéseket is tett abba az irányba, hogy a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó harmadik állambeli polgárok számára egységesen határozza meg azokat a minimális jogokat és lehetőségeket, amelyeket minden tagállamnak biztosítani kell a családegyesítési eljárás során. A 2013-as Dublin III. rendelet kifejezetten szorgalmazza a már a származási országban is létező nukleáris családok európai újraegyesítését.³³

Miközben hivatalosan a migránsokat és menekülteket nagy számban befogadó európai országok szinte kivétel nélkül aláírták a fenti dokumentumokat, a gyakorlatban a családegyesítés feltételeit mindenhol nemzeti hatáskörben határozzák meg. A 2015-ös migránshullámot követően így érezhető feszültség alakult az államok fölötti szervek (az ENSZ és az Európai Unió) irányelvei, valamint az egyes nemzetállamok újonnan kialakított szabályozási gyakorlatai között.

5. TÖRVÉNYI VÁLTOZÁSOK 2015 ÓTA

Mivel 2015-ben és 2016-ban a frissen érkező menedékkérők jelentős része férfi volt, a korábbi gyakorlatból tudni lehetett, hogy a közeljövőben megnő a családegyesítések iránti kérelem, ezzel pedig a gazdaságilag tehertételt jelentő bevándorlók száma tovább fog emelkedni. A kialakult helyzetre válaszul több migrációs front- és célország a frissen érkezők jogi státuszának

---

²⁹ UNHRC 1951.

³⁰ ECOHR 2014.

³¹ ECOSR 2016.

³² ENSZ 1989.

³³ A menekült és migránskibocsátó országok egy részében a család fogalma tágabb, mint Európában. Az európai, bevándorlás vonatkozásában általános jogi definíció szerint a család a szülőkből és fiatalokból áll.

átminősítésével reagált. A háborús zónákból érkezőknek korábban viszonylag könnyen megítélt, széles jogköröket biztosító menekültstátusz helyett általánossá vált a korlátozottabb jogköröket biztosító és rövidebb időre³⁴ szóló kiegészítő védelem (más néven humanitárius védelem) megítélése.

A két státusz közti különbség a legtöbb országban a családdegyesítés lehetőségében mutatkozik meg.³⁵ A migrációs frontország Görögország, Ciprus és Málta a kiegészítő védelem státuszával rendelkezők számára egyáltalán nem teszi lehetővé a családdegyesítést. Nem így Franciaország, Olaszország és az Egyesült Királyság, ahol mind a menekültek, mind a humanitárius védelem alatt állók jogosultak a családdegyesítésre bizonyos gazdasági feltételek teljesítése esetén.

Németországba 2015-ben 800 ezer irreguláris migráns érkezett, a bürokrácia túlterhelte vált, így abban az évben csak kevesen adhattak be menedékkérelmet. 2016 márciusában a kormány rendeletet hozott, amelyben két évre felfüggesztette a humanitárius védelemmel rendelkezők családdegyesítéseit.³⁶ Az életbe lépő gyakorlat értelmében a menekültstátuszt kérők kevés kivétellel már csak humanitárius védelmet kaptak. Több ezer menedékkérő válaszul beperelte a német államot, a bíróság pedig jelentős részük esetében megállapította, hogy nem jogosultak menekültstátuszra. Válaszul a német kormány 2018-ban kvótát vezetett be, amely értelmében havi ezer főben maximalizálta a családdegyesítéssel országba érkezők számát. Az elkövetkező években a szigorú bürokratikus feltételek miatt a havonta Németországba érkező családtagok száma soha nem érte el a törvény által lehetővé tett maximumot. 2021-ben havonta – részben a COVID-19 miatt – a lehetséges számnak kevesebb, mint a fele érkezett az országba.³⁷

Ez döntően azoknak a nehezítő körülményeknek köszönhető, amelyeket a német döntéshozók a kérelmezők elé gördítettek az elmúlt évek során. Németországban az a kérelmező jogosult családdegyesítésre, aki állandó munkavállalóként rendelkezik ideiglenes vagy állandó

---

³⁴ Németországban 2 év, Csehországban ez 15 hónap, Írországban 1 év, Dániában 3 év, Svájcban 3 év, Ausztriában 3 év a kiegészítő védelem időtartama, amelyet annak letelte után újra elbírálnak. Ezen időtartam alatt a védelmi státusz élvezője nem jogosult családdegyesítésre.

³⁵ Másik különbség továbbá, hogy a kiegészítő védelemmel rendelkezők számára az európai országok zöme nem bocsát ki útiokmányt.

³⁶ AUFENTHALTGESETZ 2016.

³⁷ INFOMIGRANTS 2021.

tartózkodási engedéllyel, vagy Németországban is érvényes EU-s kék kártyával, emellett a család számára is elegendő méretű lakóingatlanban él. Továbbá rendelkezik egészségügyi biztosítással és kellő anyagi forrásokkal ahhoz, hogy ezt családtagjai számára is biztosítani tudja. Feltétel továbbá, hogy a házastárs idősebb legyen 18 évnél és beszéljen németül.³⁸

Hasonló utat járt be Svédország is, ahol 2016 júliusában lépett életbe a törvény, amely valamennyi, 2015 novembere után regisztráló migráns számára megszüntette a humanitárius védelemmel rendelkezők számára addig lehetővé tett családegyesítésre való jogot.³⁹ A törvény 2019 júliusáig volt érvényben, amely dátumtól kezdve csak azok számára engedélyezik a családegyesítést, akiknek „megalapozott esélyük” van arra, hogy hosszabb időre is tartózkodási engedélyt kapnak, illetve, akik eleget tudnak tenni különféle gazdasági feltételeknek.⁴⁰

E feltételek mellett az európai országok 2015 óta a bürokratikus terhek növelésével is próbálják nehezebbé tenni a családegyesítéseket. A vízum leadásának díja, a dokumentumok hivatalos fordításának és hitelesítésének a költségei, a befogadó ország nagykövetségére való utazás költsége, a DNS-teszt ára jelentős összegekre rúg. Emellett a családegyesítés kérelmezésének rövid a határideje (általában három hónap), ami a kibocsájtó országokban általánosan megfigyelhető nehézkes bürokrácia miatt gyakran kevés ahhoz, hogy az utazni kívánó hozzátartozók beszerezzék a szükséges dokumentumokat.⁴¹

6. ÖSSZEGZÉS

Már az 1980-as években egyértelművé vált, hogy a családegyesítések, valamint az anyaországokból történő házastárs-import gazdasági terheket ró a befogadó országokra, valamint hátráltatja a bevándorlók integrációját. Az európai országokban már állampolgársággal rendelkező bevándorlók esetében külföldi állampolgárságú házastársuk maguk után hozatala alapvető jognak számít, amit a befogadó országok legfeljebb csak különféle gazdasági feltételrendszer felállításával tudnak nehezíteni. A számok azonban azt

---

³⁸ TFG 2020.

³⁹ SWEDISH RIKSDAG 2016.

⁴⁰ MIGRATIONSVERKET 2021.

⁴¹ COUNCIL OF EUROPE 2017.

mutatják, hogy a már gyökeret eresztett közösségek tagjai, ha a szándékuk megvan rá, könnyen teljesíteni tudják ezeket a feltételeket. Ezt felismerve Dánia és az Egyesült Királyság példáját követve mára számos ország köti az anyagi feltételek mellett a kultúra és a nyelv ismeretéhez a családtagok letelepedésének jóváhagyását.

Az 1951-ben Genfben lefektetett szabályozások értelmében a menekültstátuszt megszerző külföldieknek jogukban áll maguk után hozniuk házastársukat és kiskorú gyermekeiket. Ezt a jogot számos Európai Uniói egyezmény is rögzíti. Mivel a 2015-ben migrációs célponttá váló országok jellemzően aláírták ezeket az egyezményeket, a politikai nyomás alá kerülő kormányok a korábbinál szűkmarkúbban kezdtek bánni a menekültstátuszokkal, amelyek helyett egyre inkább csak kiegészítő (humanitárius) védelemben kezdték részesíteni a menedékkérőket, mely státusszal a legtöbb országban nem vagy legalábbis nem automatikusan jár együtt a családdegyesítés joga. Ezzel párhuzamosan a főbb célországok, mint Németország és Svédország a korábbinál szigorúbb anyagi feltételekhez kezdték kötni a családdegyesítéseket, amelyek elé bürokratikus akadályokat is igyekeznek gördetni.

FELHASZNÁLT IRODALOM

AL-GHANIM, Kaltham Ali (2020): *Consanguineous marriage in the Arab societies*. Forrás: <https://medcraveonline.com/JPCPY/JPCPY-11-00692.pdf>

APOSTOLOU, Menelaos (2007): *Elements of Parental Choice: The Evolution of Parental Preferences in Relation to In-Law Selection*. Forrás: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/147470490700500107>

AUFENTHALTGESETZ (2016): *Kürzere Verfahren, weniger Familiennachzug*. 2016.02.03. Forrás: www.bundesregierung.de/Content/DE/Artikel/2016/02/2016-02-03-asylpaket2.html

BAYKARA-KRUMME (2015): *Impacts of Migration on Marriage Arrangement: A Comparison of Turkish Families in Turkey and Western Europe*. 2015.07.20. Forrás: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0192513X15594205>

BBC (2016): *Migrant child brides put Europe in a spin*. 2016.09.30. Forrás: <https://www.bbc.com/news/world-europe-37518289>

BECK-GERNSHEIM, Elisabeth (2007): *Transnational lives, transnational marriages: a review of the evidence from migrant communities in Europe*. 2007.06.06. Forrás: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1471-0374.2007.00169.x>

BLOCK, Laura (2019): *'(Im-)proper' members with '(im-)proper' families? – Framing spousal migration policies in Germany*. 2019.07.17. Forrás: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1369183X.2019.1625132?journalCode=cjms20>

CHARSLEY, Katharine, Marta Bolognani, Sarah Spencer (2016): *Marriage migration and integration: Interrogating assumptions in academic and policy debates*. 2016.11.15. Forrás: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1468796816677329>

COUNCIL OF EUROPE (2017): *Realising the right to family reunification of refugees in Europe*. 2017.02.07. Forrás: <https://rm.coe.int/prems-052917-gbr-1700-realising-refugees-160x240-web/1680724ba0>

DE HAAR, Hein, Katharina Natter, Simona Vezzoli (2018): *Growing Restrictiveness or Changing Selection? The Nature and Evolution of Migration Policies*. 2018.08.13. Forrás: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1111/imre.12288>

DELEVI, Raquel (2013): *Assessing Reliability and Validity of the 15-item Short Version of the Attitudes Toward Women Scale (AWS) among Turkish Students.* Forrás: <https://vc.bridgew.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://scholar.google.com/&httpsredir=1&article=1663&context=jjws>

DEMOKRATA (2021): *Családon belüli ügyek.* 2021.05.09. Forrás: <https://demokrata.hu/vilag/csaladon-beluli-ugyek-378273/>

ECOHR (2014): *Tanda-Muzinga v. France.* Forrás: 2014.10.10. [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"itemid":\["001-145653"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{)

ECOSR (2016): *European Social Charter.* Forrás: <https://rm.coe.int/1680593904>

ENSZ (1989): *Egyezmény a gyermek jogairól.* 1989.11.20. Forrás: <https://unicef.hu/wp-content/uploads/2014/10/ENSZ-egyezmény-a-gyermekek-jogairól.pdf>

EURONEWS (2017): *Refugee brides: what should Germany do about its child marriage problem?* 2017.01.25. Forrás: <https://www.euronews.com/2017/01/25/what-should-germany-do-over-its-hundreds-of-under-age-refugee-brides>

EUROSTAT (2021): *Residence permits - statistics on first permits issued during the year.* Forrás: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Residence_permits_-_statistics_on_first_permits_issued_during_the_year

HUMANIUM (2021): *An alarming rise in child marriage among Syrian refugees in Lebanon.* 2021.10.19. Forrás: <https://www.humanium.org/en/an-alarming-rise-in-child-marriage-among-syrian-refugees-in-lebanon/>

INFOMIGRANTS (2021): *Almost 11,000 waiting for visas to join refugees in Germany.* 2021.06.22. Forrás: <https://www.infomigrants.net/en/post/33129/almost-11000-waiting-for-visas-to-join-refugees-in-germany>

JØRGENSEN, Martin Bak (2012): *Danish Regulations on Marriage Migration: Policy Understandings of Transnational Marriages.* Routledge.

MIGRATION POLICY GROUP (2015): *Migration News Sheet.*

MIGRATIONSVERKET (2021): *Family reunitation.* 2021.07.28. Forrás: <https://www.migrationsverket.se/English/Private-individuals/Protection-and-asylum-in-Sweden/When-you-have-received-a-decision-on-your-asylum-application/If-you-are-allowed-to-stay/Family-reunification.html>

- MORET, Joëlle (2019): *Contesting categories: cross-border marriages from the perspectives of the state, spouses and researchers*. 2019.07.17. Forrás: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1369183X.2019.1625124>
- NAUCK, Bernhard (2001): *Social Capital, Intergenerational Transmission and Intercultural Contact in Immigrant Families*. Forrás: https://www.jstor.org/stable/pdf/41603773.pdf?casa_token=lr4vitdy48AAAAA:plAhX4YFYLRAtKap3sPqqXwBpyn663O3-Y3C8bACMzryaBQTMKYZEY5VA3bh6uiGAAHln56PZRkcRrLjMsaM8r9FjcqlQjZZ5f1YBxyP6fQJQDf4kog
- PENN, Roger, Paul Lambert (2009): *Children of international migrants in Europe: Comparative perspectives*. Springer.
- PENN, Roger (2014): *Arranged Marriages in Western Europe: Media Representations and Social Reality*. 2014.06.30 Forrás: <https://utpjournals.press/doi/abs/10.3138/jcfs.42.5.637>
- REUTERS (2018): *Child bride refugees spur Sweden to tighten marriage law*. 2018.10.24. Forrás: <https://www.reuters.com/article/us-sweden-childmarriage-law-idUSKCN1MY01J>
- ROZARIO, Santi (2012): *Islamic marriage: A haven in an uncertain world*. 2012.05.10. Forrás: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14755610.2012.674955>
- SCHMIDT, Garbi (2010): *Law and Identity: Transnational Arranged Marriages and the Boundaries of Danishness*. 2010.12.06. Forrás: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1369183X.2011.521339>
- SÜDDEUTSCHE ZEITUNG (2017): *Kinderehen - Erst 14 und schon verheiratet*. 2017.04.05. Forrás: <https://www.sueddeutsche.de/leben/kinderehen-erst-14-und-schon-verheiratet-1.3451741>
- SWEDISH RIKSDAG (2016): *Lag (2016:752) om tillfälliga begänsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige*. Forrás: www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2016752-om-tillfalliga-begransningar-av-sfs-2016-752
- TFG (2020): *Spouses joining citizens of non-EU countries*. Forrás: <https://www.make-it-in-germany.com/en/living-in-germany/family-life/spouses-joining-citizens-non-eu>
- THE JORDAN TIMES (2016): *Child marriage on the rise among Syrian refugees*. 2016.06.11. Forrás: www.jordantimes.com/news/local/child-marriage-rise-among-syrian-refugees

UNHRC (1951): *Final Act of the United Nations Conference of Plenipotentiaries on the Status of Refugees and Stateless Persons.* 1951.07.25. Forrás: <https://www.unhcr.org/protection/travaux/40a8a7394/final-act-United-nations-conference-plenipotentiaries-status-refugees-stateless.html>

UNICEF (2020): *A Qualitative Study on the Underlying Social Norms and Economic Causes that Lead to Child Marriage in Jordan.* Forrás: <https://www.unicef.org/jordan/media/1796/file/Jordan-Reports.pdf>

WAKIL, Parvez, C. M. Siddique and F. A. Wakil (1981): *Between Two Cultures: A Study in Socialization of Children of Immigrants.*

HORIZONT 2021/19

HORIZONT

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

Szerkesztés és tördelés: Kóczán András Imre, Tóth Klaudia

Lektorálta: Janik Szabolcs

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

Az elemzés és annak következtetései kizárólag a szerző magánvéleményét tükrözik, és nem tekinthetők a Migrációkutató Intézet álláspontjának.

© Sayfo Omar, 2021

© Migrációkutató Intézet, 2021

ISSN 2677-1780